

"Житейські теми і житейський пафос" у творчості Григора Тютюнника: до проблем вивчення неореалізму на уроках української літератури

Людмила Нежива,
кандидат філологічних наук, доцент
м. Луганськ

У статті запропоновано методичну модель вивчення творів Григора Тютюнника на основі естетики неореалізму. На думку автора, такий підхід сприятиме усвідомленому сприйняттю старшокласниками ліричної стихії новеліста, наблизить їх до розуміння глибин народних характерів, спонукатиме до створення власних життєвих цінностей.

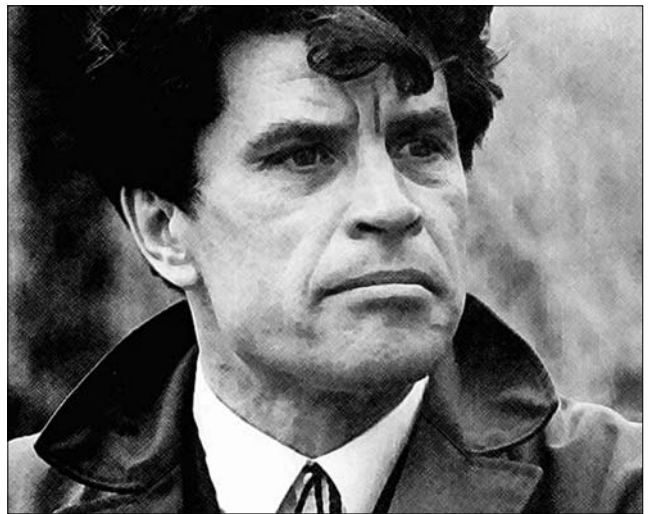
Ключові слова: неореалізм, творчі принципи письменника, стиль, урок — підручник життя, аксіологічний аспект.

Серед різнокольорової палітри українського письменства чи не найбільший відгук у душі читачів викликають реалістичні твори. Йдеться не про упослідження (що штучно насаджувалося за радянських часів) інших літературних напрямів, бо поділяємо думку сучасних літературознавців про непересічність і феноменальність кожного з них. Однак не потрібно й применшувати значення реалізму. Маємо на увазі зміну векторів тлумачення: від безапеляційної першості до заперечення існування через його "життєподібність", що суперечить природі мистецтва. Достовірне й водночас художнє відтворення дійсності з властивими їй суспільними законами й відносинами, дослідження залежності людини від низки факторів, в першу чергу, соціальних, культурно-історичних, психологічних в реалістичній літературі не тільки збагачують естетичний досвід читачів, але й наближають їх до розуміння і розв'язання проблем у реальному житті.

Вагомість і масштабність такого феномену як реалізм важко переоцінити. Його можливості було реалізовано в різних видах (за В.Іванишиним): просвітницькому, критичному, "науковому", соцреалізмі [3, с. 217]. Крім того, вітчизняні літературознавці, зокрема М.Ільницький, В.Моренець, Д.Наливайко, С.Павличко, констатують той факт, що реалісти забезпечили міцне підґрунтя для розвитку модернізму, хоч і не обійшлося без конфлікту і боротьби світоглядних парадигм. Модернізм, як складне й неоднорідне художньо-естетичне явище, у річищі якого формувалися й функціонували нові напрями і течії, звертався й до традицій. Це стосується не тільки романтизму, що став генетичним первнем неоромантизму, а й осучаснення інших великих стилів, засвоєних модернізмом у формах необароко, неокласицизму й навіть модифікацією реалізму (до якого постав запереченням) у формі неореалізму. Підсумовуючи сказане, наголосимо на важливості вивчення у шкільному курсі української літератури художньо-естетичної парадигми реалізму в різних його виявах, а також зв'язках з модернізмом, що зумовлює **актуальність** створення методичної моделі вивчення неореалізму.

За шкільною програмою "неореалізм" вивчається у 10 класі на прикладі новели В.Винниченка "Момент". В 11 класі продовжуємо розвивати теоретико-літературне поняття, вирізняючи поетикальні риси течії в творах Г.Косинки, В.Підмогильного, М.Куліша, Є.Плужника та ін. З особливою силою естетика неореалізму виявила-

ся у творчості Григора Тютюнника, який збагнув природу внутрішнього екзистенціального конфлікту на рівні людини із "самої серцевини національного життя, із сокровенного ядра народу" [4, с. 5], відкрив цілу галерею народних характерів і життєвих сюжетів, буквально списаних із повсякдення, проте створених з любов'ю, незглибимою ніжністю і болем. Чинною шкільною програмою з української літератури передбачено вивчення новели "Три зозулі з поклоном". Продовжимо знайомство з творчістю Григора Тютюнника на уроках з літератури рідного краю (у школах Луганщини, Полтавщини, Київщини).

У практичній методиці розроблено різні підходи до вивчення творчості Григора Тютюнника: від класичних уроків учителів С.Ревчук (засвоєння нових знань за повістю "Климок") та Н.Іванченко (комбінований за новелою "Зав'язь") до інноваційних уроків Т.Грекало (урок літературознавчого аналізу з акцентуацією уваги на художній деталі та значенні української пісні в творчості новеліста), М.Книгиницької (урок виховання літературним твором), Т.Ков'як (інтегрований урок за новелою Е.По "Золотий жук" та оповіданням Г.Тютюнника "На згарищі" методом жанрового зіставлення) та ін. До проблем шкільного вивчення творчості Григора Тютюнника зверталися й науковці, зокрема, Г.Бійчук (вивчення архетипів національного підсвідомого засобами художнього слова), Р.Мовчан, З.Шевченко (вивчення індивідуального стилю письменника) та ін.

Продовжуючи працювати у цьому напрямі, пропонуємо конструювати уроки та їх методичне забезпечення за вивченням творчості Григора Тютюнника у відповідності до стильової парадигми неореалізму, що сприятиме ефективній реалізації важливих завдань літературної освіти: інтерпретації художніх творів, завоювання образу світу й узагальнення складної інформації про літературну течію.

Теоретичний та історико-літературний аспекти питання про український неореалізм порушено у працях І.Безпечного, М.Доленга, Т.Гундорової, М.Кодака, А.Козлова, Ю.Лаврісюк, О.Лихачової, Р.Мовчан, Л.Рєви, А.Ткаченка, В.Фащенко та ін. У вітчизняному літературознавстві не вироблено єдиного наукового підходу до вивчення нового реалізму, який розглядається як проміжне явище між реалізмом і модернізмом, естетична система, художній метод, напрям, течія тощо. Застосовуючи термін "неореалізму" в шкільній практиці, спиратимемося на висновки літературознавців, зокрема, Р.Мовчан: "Серед цих стильових течій саме неореалізм став основним носієм реалістичної художньої системи в силовому полі модернізму ХХ ст." [5, с. 70]; А.Ткаченка про похідний характер неореалізму від реалізму на основі спільного типу творчості [10, с. 431]; Ю.Коваліва: "Будучи на перший погляд антитектичним модернізму, неореалізм, спираючись на конструктивні засади, розкрив свої можливості саме у цьому напрямі" [8, с. 118].

Літературознавці визначають наступні стильові домінуючі неореалістичної поетики в українській літературі: сюжет, хоч і розгорнутий за правилами реалістичного письма, проте розмитий [9, с. 312]; поєднання документальної достовірності, філософсько-аналітичного заглиблення у дійсність та ліричної стихії; промовиста деталь; поглиблений психологізм, акцентування на проблемі боротьби протилежних начал у душі людини, на особливостях її характеру; увага до повсякдення людини; схильність до ліризованої нарації; поетизація факту [8, с. 117 — 118].

Названі складники неореалістичної стильової парадигми є одним із ключів до прочитання творів Григора Тютюнника, а отже й до вибору методичних засад їх вивчення. Тому пропонуємо провести **урок — підручник життя**, основна структурна частина якого складатиметься із створення старшокласниками сторінок підручника. У вступному слові вчитель наголосить, що Григора Тютюнника справедливо називають "живописцем правди". Таку оцінку дав О.Гончар, відчувши у "стислих, скупих рядках" творів новеліста, написаних здебільшого "стриманим, буденним" словом, "душевний щем", глибоке психологічне проникнення людини, "яка здатна помітити й те, що від інших приховано, здатна в комусь "найрядовішому з рядових" відчувати порух людського, вгадати в ближньому своєму житті його внутрішнє, потребу душевної підтримки чи співчуття" [1, с. 6]. З попередніх уроків (вивчення новели "Три зозулі з поклоном") учні пригадають, що Григорій Тютюнник був щирим симпатиком скромної людини праці, їй присвятив він свою творчість, цінуючи справжність замість позерства, перевіряючи порядність людини її ділами, ставленням до батьків, своєї родини, односельців, розумінням свого обов'язку, вмінням любити. На уроці, який присвячено літературі рідного краю (Григорій Тютюнник деякий час жив на Луганщині у родині свого дядька, після армії працював тут у депо, а після закінчення філфаку вчителював), запропонуємо проаналізувати новели "Син приїхав" та "Іван Срібний", пов'язані з цим краєм проблематику та художнім топосом. Цей вибір зумовлено, насампе-

ред, важливістю проблем, майстерно поставлених письменником, зокрема: виїзд молоді з села; стосунки батьків і дітей; екзистенційний вибір, який герой робить у повсякденні; понівечення мови; товариство й дружба тощо. Випускники прагнуть самостійності, у них формуються власні ціннісні пріоритети, уявлення про досягнення життєвого успіху, щастя. Щоб допомогти учням створити особисті сторінки "підручника життя", вчитель запропонує увявити діалог літературних героїв Івана Срібного (новела "Іван Срібний") й Павла Дзякуна (новела "Син приїхав"). Пам'ятаючи про іронічність і скептичність юнацтва постмодерної доби у ставленні до готових істин, дозволимо їм самостійно відшукати непроминальні цінності, прописані талановитим новелістом. Варто процитувати старшокласникам лист, у якому письменник зверяється літературознавцеві П.Т.Гаврилову, що приваблює й відштовхує його у шкільному викладанні (вчителював у вечірній школі № 5 м. Артемівська Луганської області) й наголосити на тому, як він цінував відверте спілкування з учнями і не любив повчати: "Вчити — люблю, учнів ще більше. Спостерігати, як людина на твоїх очах починає мислити — це найбільше щастя для мене. ...дуже поважаю принцип: кожен знає, чого йому треба, а якщо не знає, то життя його навчить краще, ніж сама найморальніша мораль. Мораль — це вже щось прикладне. ...не люблю ськати в газетах речення ультрасучасного змісту, щоб втовкмачувати учневі в голову мовний шаблон і прописну істину, написану на скрижалях народної етики ще Христом, але названою сьогодні "Моральним кодексом" [12, с. 83].

Учні можуть заповнювати "сторінки" власного підручника життя відповідно виробленим критеріям народної етики, художньо переосмисленої Г.Тютюнником у створенні характерів героїв, проблемах, сюжетах. Такий методичний підхід можливий ще й завдяки неореалістичній стильовій парадигмі, знання якої поглиблюватимуть розуміння художнього тексту й актуалізують аксіологічний аспект його вивчення. Тому на етапі мотивації навчальної діяльності пропонуємо старшокласникам поміркувати з приводу слів літературознавця В.Дончика, який назвав Г.Тютюнника "найніжнішим жорстоким реалістом" і в кінці уроку прокоментувати їх: Чому науковець саме так схарактеризував стиль новеліста? Чи погоджуєтесь з такою оцінкою?

Перша сторінка "Правдиві житейські історії". Її створення передбачатиме бесіду за питаннями та завданнями:

— Які життєві явища постають у творах Григора Тютюнника?

— Що ви вважаєте понадчасовим у цих життєвих історіях?

— Сюжети творів логічно структуровані чи розмиті? Про що це свідчить?

— Які проблеми порушені автором, є актуальними сьогодні?

— Чи бачите ви своє майбутнє в рідному місті (селі)?

— Згадайте (або вигадайте) життєву історію, за якою можна побачити справжній характер людини (або безхарактерність).

Сюжети творів Григора Тютюнника розмиті, хоч і базовані на життєвій конкретиці й відповідають реаліям життя. Звичайний, на перший погляд, приїзд Павла Дзякуна до своїх батьків ("Син приїхав") та кілька миттєвостей із повсякдення Івана Срібного, який щойно повернувся з флоту ("Іван Срібний"). У цих творах сюжети будуються на мікросценах, діалогах,

спалахах-ретроспекція, пов'язаних ситуативними ланцюгами.

У новелах, здавалося б, постають типові будні. У 50—60-х рр. ХХ століття явище міграції сільської молоді до міста було масовим. Батьки тишилися, коли дітям жилося краще й легше, тому не нарікали на довгі розлуки, а тільки раділи матеріальним здобуткам своїх чад й усіяко догоджали їм під час коротких візитів додому. Однак за повсякденністю у творах Григора Тютюнника щоразу постають особливі людські характери.

Отож, друга сторінка "Бути справжнім, як сама правда". Орієнтовні запитання та завдання:

— Чи є герої Григора Тютюнника типовими, як у творах письменників-реалістів? Що їх різнить?

— Назвіть риси характеру Павла Дзякуна та Івана Срібного. Обґрунтуйте свою відповідь цитатами з тексту новел.

— Яка роль художньої деталі у створенні літературного образу? Знайдіть приклади і прокоментуйте їх.

— Як ви розумієте вислів "бути справжнім" відповідно до поведінки, дій, вчинків, думок людини? Чи важлива ця риса характеру?

— У яких ситуаціях виявляється "справжність" Павла та Івана?

— Уявіть діалог Павла та Івана, якби їм довелося зустрітися під час розвантажування дощок.

Важливо допомогти старшокласникам зрозуміти неоднозначність такої постаті як Павло Дзякун. Такі його якості, як прагнення забезпечити матеріальний статок своєї родини, ощадність, хазяйновитість заступують поваги, але герой не розрізняє матеріальне і духовне у своєму житті. Григор Тютюнник підкреслює, що для нього однакову цінність мають жінка і квартира, машина і син, ставлячи несумісне в один ряд: "Тепер Павло мав усе: квартиру, жінку, машину, сина, двісті карбованців заробітку разом з премією і почував себе так, як йому й хотілося: спокійно, впевнено і незалежно" [11, с. 252]. Через машину Павло не одружувався досить довго, розмірковуючи: "...набираю грошей на машину і все, що до неї треба — килим, фіранки, брезент і металеві канистри під бензин та мастило, тоді й жінку шукатиму, бо як одружишся зараз, то машини вже не купиш, лягнуть гроші на меблі, одяг та всякі дрібниці, що придумуються жінці, бо жінки всі такі" [11, с. 252]. Павло постійно позує: не заводить у батьків двір новеньку машину, навпаки, лишає її на видноколі; одягає навіть на рибалку вихідний костюм, щоб випадковий перехожий не побачив його в дранті; хизується в магазині, відчуваючи увагу селян: "...сказав до продавщиці несподівано для самого себе: — Дві коньяку, дві шампанського. — І виклав на прилавок аж чотири десятки, хоч треба було три" [11, с. 264]. Нетерплячий шепіт за спиною та слова: "Ти ди, яким козирем став", — вповні потішили його самолюбство.

Величезну роль відіграє в текстах Г.Тютюнника художня деталь, за допомогою якої автору вдається досягти лаконічного й водночас ущільнено-інформативного зображення, наголосити на чомусь дуже важливого, підсилити враження читача й дати йому зрозуміти свою оцінку зображуваного. Багатозначними є скупі характеристики Павла, зокрема такі: дивився "малорухомими риб'ячими очима" поверх людини, з якою говорив; вітався до всіх своїм зверхнім, недбалим "зассте!"; звук терпіти потрібних людей тощо. Звернемо увагу старшокласників на протилежні деталі-характеристики зі слів директора ("Павлуша — золото") та зі слів однокласника ("Руде, скупе, витрішкувате").

Справжнім герой стає тільки тоді, коли, не контролюючи себе на рибалці, згадає дитинство, коли перевдягається й лишається сам-на-сам з природою: "Коло річки він перебрався в лахміття і зразу став ніяким не завтехскладом і не поважним гостем, а звичайнісіньким ковбишівським дядьком, котрого прислав бригадир допомогти бабам мочити коноплі — так попростішав ураз і навіть реготнув, оглянувши себе" [11, с. 260]. Саме тут виявляється його патологічна жадібність, меркантильність. Не вдяг комбінезон, у якому б зручніше було бродити по воді, бо він новий. Пошкодував першу щуку, що випорснула в нього з рук, і згадував про це щоразу, коли наступну рибину кидав у торбу: "І та перша — п'ятнадцята — щука здавалася йому зараз найбільшою" [11, с. 262].

Натомість інша, непоказна справжність виявляється в кожному дрібному і великому вчинку Івана Срібного — кремезного парубка, який не хизується багатицькою силою й відкидає ініціаторів бійки на пісок, "щоб памороки не позабавити"; який, не шкодуючи себе, розвантажує вагон мокрих дощок, щоб з весілля не забирали для цього чоловіків. Іван був безкомпромісним у всьому: коли потрібно було захищати честь екіпажу на флотських змаганнях з плавання, коли треба було відстояти свою гідність, коли люди потребували його допомоги, хоч і не просили про це.

Обидва герої вміють працювати, люблять роботу, але і ставлення до роботи, і їх любов різні: Павло навчився підлаштовуватися, натомість Іван вкладав у роботу всі сили; Павло не їхав до батьків три роки, щоб не викидати гроші на дорогі гостинці й костюм, а Іван "почував себе винним перед мамою" за згаяні шість хвилин, коли, повертаючись із служби, простояв із молодію провідницею біля вагону, милуючись її вродою. Отож, в межовій ситуації, їх вчинки будуть різними. Це й є підставою для створення ймовірного діалогу героїв з різних літературних творів.

Третя сторінка "Треба знати мову не лише побутову, а й літературну". Орієнтовні запитання та завдання:

— Якою мовою говорять літературні герої Григора Тютюнника?

— Чому письменник, розпочавши літературну діяльність російською мовою, переклав свої перші твори українською й продовжував писати нею?

— Де говорять суржи́ком? Чи спостерігали ви, як говорять мешканці вашого міста (села)?

— Чи намагаєтесь ви говорити літературною мовою? Чи хотіли б ви вдосконалити своє мовлення? Як це зробити? Для чого це потрібно?

— Порівняйте мову Павла Дзякуна та Івана Срібного. Як вона характеризує ці дві особистості?

Для Григора Тютюнника мовне питання було дуже болуче. Розкриваючи другові причину повернення у творчості до батьківської мови, письменник писав у листі: "Не хочу, не можу цідити життя через соломину, хочу пити його ковшем! Для цього треба знати мову не лише побутову, шилівську, а й літературну, — ту мову, яку хотять стерти, як з столу крихти після обіду. І хто хоче! Нація, сама нація... Чи помічали Ви, що українець, коли він виїде за межі свого села, скажімо в Донбас або Харків, обов'язково починає ламатись і русить: "А зачем це ти, мамо, коноплю тіпаєш, кода у нас в Попасной полотна уже ніхто не беретьь?", — каже він, гадаючи, що оте "кода" зробить його людиною вельми розумною й культурною. А мати слухає та радіє: син приїхав у шляпі та ще й "по-руському" ріже, як по писаному" [12, с. 84]. У новелі "Син приїхав" письменник з майстерністю художньо втілює маргінальну проблему

мовної безграмотності, передавши багатоголосся сільських дворів, коли на початку серпня з міста з'їжджаються діти відвідати своїх батьків: "Папа, як у вас тепер навпростець ходять до лавки?"; "Мамо, як у вас нащот стірального порошка? Нема? Так я пришло по приїзді" [11, с. 251].

Із щоденників письменника дізнаємося, що він любив спостерігати за мовою, почувши цікавий вислів або слова, обов'язково нотував у записник, щоб потім використати принагідно у якійсь з новел. Ретельно працював над мовою творів, часом просиджував годинами, відшукуючи влучне слово серед мовних скарбів українського народу. З боєм писав у листі: "Город — носій культури — русифікований, Донбас — давно, ще за Петра I, село юродствує в русизмах, захід говорить на мові, провінціалізованій до говірки... Можна, звичайно, про це не думати, писати — і точка" [12, с. 84]. Наратив творів Григора Тютюнника, незважаючи на лаконізм, відзначається багатством лексики живої народної мови, красу якої, безперечно, при уважному прочитанні відчують старшокласники.

Четверта сторінка "Людина невіддільна від народу".

Присвячуючи свої твори Людині з глибоко індивідуальними рисами характеру, Григор Тютюнник наголошував на її органічній єдності з народом. Іван Срібний цю єдність засвідчує кожною клітиною своєї душі: мисленням, діями, мовою. У випадку з Павлом Дзякуном вона виявляється опосередковано, несподівано, коли у хаті заспівали гуртової й він з вулиці "підмугикував" слова знайомої з дитинства пісні. А чи відчувають зв'язок з народом, його культурою, традиціями старшокласники? Запропонуємо учням удома поміркувати над створенням цієї сторінки "підручника життя".

У підсумку уроку пригадаємо слова В.Дончика, який назвав Григора Тютюнника "найніжнішим жорстким реалістом", й запросимо учнів висловити свої думки. Прочитуємо й слова відомого літературознавця із виступу на літературно-мистецькому вечорі, присвяченому 70-річчю від дня народження новеліста: "Критики пишуть про суворе, точне, оголене, ошадливе, жорстке письмо, що "мучило правдою". А проте, не все, не все цим сказано. Не знаю письменника ніжнішого, ніж суворо-правдивий Григор Тютюнник. Не знаю, хто вмів так хвилювати, брати за серце, зворушувати до сліз" [2, с. 455].

Творчість Г.Тютюнника є невичерпним джерелом духовності, життєвої правди. "Живописець правди — в такий спосіб можна визначити і творчі принципи письменника, і весь лад його душі, а відтак і його стиль, позначений справді яскравою індивідуальністю" [1, с. 8], — справедливо зауважив О.Гончар. Справжнім ху-

дожним відкриттям в українській літературі стали Тютюнниківські "житейські теми", як їх називав сам письменник. Придивимось пильніше й побачимо, що й справді його герої правдиві не тільки вчинками, характером, а й "кожним своїм жестом, психологічною деталлю, найкоротшою реплікою, поглядом, виразом обличчя" [1, с. 8].

Отже, занурення у неореалістичний світ творчості Григора Тютюнника вважаємо доцільним і ефективним на уроці, де старшокласники самі спробують створити сторінки "підручника життя" за новелами письменника. Представляючи один із варіантів шкільного прочитання неореалістичних творів, сподіваємось на нові альтернативні методичні розробки. Головне, щоб на уроці літератури, говорячи про "житейські теми" й "житейський пафос", учні не залишилися байдужими, щоб художнє слово насправді знайшло відгук у їх душі.

Література

1. Гончар О. Живописець правди / О.Гончар // Тютюнник Г.М. Твори. Книга I: Оповідання / Упоряд. А.Шевченко. — К.: Молодь, 1984. — С. 5 — 10.
2. Дончик В.Г. Найніжніший жорстокий реаліст / В.Г.Дончик // З потоку літ і літ потоку. — К.: Стило, 2003. — С. 455 — 456.
3. Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури: Навчальний посібник / В.П.Іванишин. — К.: ВЦ "Академія", 2010. — 256 с.
4. Лихачова О.А. Поетика новелістичної творчості Григора Тютюнника: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.01.01 / О.А.Лихачова. — Запоріжжя, 1999. — 16 с.
5. Мовчан Р.В. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер'єрі: Монографія / Р.В.Мовчан. — К.: ВД "Стило", 2008. — 544 с.
6. Наливайко Д.С. Теорія літератури й компаративістика / Д.С.Наливайко. — К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2006. — 347 с.
7. Неживий О., Нежива Л. Література рідного краю. Луганщина. 8 — 11 класи: [навч. посібник] / О.Неживий, Л.Нежива. — Луганськ: Знання, 2005. — 210 с.
8. Неореалізм // Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. — К.: ВЦ "Академія", 2007. — С. 117 — 118.
9. Рева Л.В. Неореалізм: дискурс теорій та художніх ідей (на матеріалі української та російської літератури і критики): Монографія / Л.В.Рева. — К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2011. — 344 с.
10. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. — 2-е вид., випр. і доповн. / А.О.Ткаченко. — К.: ВПЦ "Київський університет", 2003. — 448 с.
11. Тютюнник Г.М. Облога: Вибр. твори / Г.М.Тютюнник / Передм., упорядкув. та приміт. В.Дончика. — 2-ге вид. — К.: Унів. вид-во "Пульсари", 2004. — 832 с.
12. "...Щоб було слово і світло": Листування Григора Тютюнника / Г.Тютюнник / Передм., упорядкув., приміт., підготовка текстів О.І.Неживого. — Луганськ: Альма-матер, 2004. — 232 с.

Людмила Неживая. "Житейские темы и житейский пафос" в творчестве Григора Тютюнника: проблемы изучения неореализма на уроках украинской литературы

В статье предложено методическую модель изучения произведений Григора Тютюнника на основе эстетики неореализма. Автор считает, что такой подход будет способствовать осознанному восприятию старшеклассниками лирической стихии новеллиста, приближать их к пониманию глубины народных характеров, побуждать к созданию собственных жизненных ценностей.

Ключевые слова: неореализм, творческие принципы писателя, стиль, урок — учебник жизни, аксиологический аспект.

Lyudmyla Nezhyva. Life themes and pathos of life in the creative works of Grygor Tyutyunnyk. The problems in studying of neorealism at the Ukrainian Literature lessons

In the article we suggest a methodical model of studying Grygor Tyutyunnyk's works on the basis of neorealism esthetics. The author considers this approach will assist a conscious comprehension of the novelist's lyric element by senior students, it will come them closer to understanding the depth of people's characters, motivate to the creation of their own values of life.

Key words: neorealism, creative principles of the writer, style, the lesson — the book of life, an axiological aspect.